

Na temelju članka 27. Zakona o savjetima mladih (NN 41/14) i Zakonu o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave (NN 85/2020), Središnji državni ured za demografiju i mlade usvojio je

GODIŠNJE IZVJEŠĆE

O PRAĆENJU PROVEDBE ZAKONA O SAVJETIMA MLADIH U 2019. GODINI

Uvodno

Savjeti mladih osnivaju se pri jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave kao njihova savjetodavna tijela u području mladih. Osnivaju se kao županijski, gradski i općinski savjeti mladih. Glavna svrha osnivanja savjeta mladih je uključivanje mladih u odlučivanje o javnim poslovima i politikama od važnosti za mlade u lokalnim sredinama, njihovo aktivno sudjelovanje u javnom životu, informiranje i savjetovanje mladih. S obzirom na to kako mladi imaju najbolji uvid u specifične potrebe mladih u svojoj zajednici, predstavničkim i izvršnim tijelima mogu biti od velike pomoći u definiranju lokalnih politika za mlade. Jednako tako važno je da jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave budu aktivna podrška savjetima u njihovom radu.

Član savjeta mladih može biti svaka mlada osoba s prebivalištem ili boravištem u Republici Hrvatskoj s navršenih petnaest do trideset godina starosti. Zakon o savjetima mladih uređuje osnivanje i način izbora članova i zamjenika članova savjeta mladih, njihov djelokrug i druga pitanja važna za rad savjeta. Provedbu Zakona prati ministarstvo nadležno za mlade koje tijekom godine prikuplja podatke o djelovanju savjeta mladih u prethodnoj kalendarskoj godini i izrađuje godišnje izvješće o provedbi Zakona o savjetima mladih te na druge načine nadzire provedbu toga Zakona.

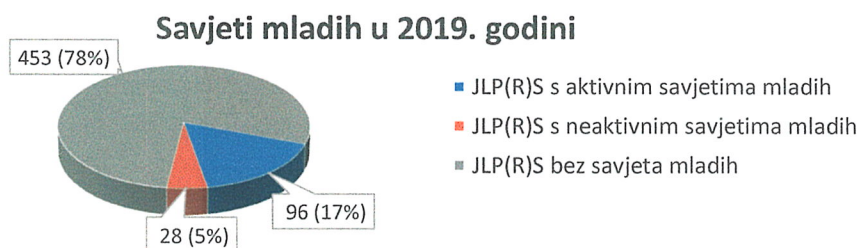
Treba naglasiti i obrazovnu dimenziju savjeta mladih jer mladi putem savjeta izravno uče o političkim procesima, demokratskom sudjelovanju i odlučivanju, vježbaju se u javnom nastupu te sudjeluju u brojnim programskim aktivnostima razvijajući tako svoja znanja, vještine i sposobnosti. Iskustvo rada u savjetima mladih mladima može biti motivacija i za buduće društveno i političko djelovanje.

Pregled djelovanja savjeta mladih u 2019. godini

Do početka lipnja 2020. godine dvadeset hrvatskih županija i Grad Zagreb dostavili su tadašnjem Ministarstvu za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku županijska izvješća s podacima o radu savjeta mladih na području svoje županije. Na temelju analize tih podataka zaključeno je sljedeće: u 2019. godini u Hrvatskoj je bilo aktivno 96 savjeta mladih od ukupno 124 osnovana savjeta. Savjeti mladih aktivno su djelovali u Gradu Zagrebu i 15 hrvatskih županija, zatim u 49 gradova i u 31 općini. Ukupno 28 savjeta mladih nije u potpunosti djelovalo u skladu s odredbama Zakona o savjetima mladih te ih se ne može smatrati aktivnima.

U skladu sa Zakonom o savjetima mladih Središnji državni ured za demografiju i mlade smatra aktivnima one savjete koji su održali barem jednu sjednicu u šest mjeseci, usvojili program rada i ostvarili konkretne rezultate svoga djelovanja u suradnji s predstavničkim i/ili izvršnim tijelom ili su sudjelovali u različitim programskim aktivnostima. Primjerice, jedan od gradskih savjeta mladih održavao je redovito sjednice i sastanke s predstavničkim/izvršnim tijelom, izvještavaju o konkretnim rezultatima svoga djelovanja (usvojen je prijedlog Savjeta vezano uz novi Pravilnik o stipendiranju učenika i studenata, prvi su put dodijeljene nagradne stipendije učenicima s izvršnim

uspjehom), ali u 2019. godini nisu usvojili program rada te ih se ne može smatrati aktivnim, već samo osnovanim savjetom.

Savjeti mladih održali su ukupno 509 sjednica u 2019. godini, a u velikom su broju održavali i sjednice s predstavničkim i/ili izvršnim tijelom. Prema podacima iz županijskih izvješća 115 savjeta mladih usvojilo je program rada, a 84 savjeta mladih ostvarilo je i konkretne rezultate rada u suradnji s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave kao što je, primjerice, povećan proračun za mlade, povećan iznos stipendija za učenike i studente ili subvencije za prijevoz.

SAVJETI MLADIH U 2019. GODINI				
Broj sjednica savjeta mladih u 2019. godini	Broj sjednica s predstavničkim/izvršnim tijelom	Donesen program rada	Ostvareni rezultati u suradnji s JLP(R)S-om	Sudjelovanje u programskim aktivnostima
509	317	115	84	116

Vežano uz programske aktivnosti savjeti mladih u velikom broju ističu sudjelovanje na nacionalnim i međunarodnim konferencijama, kongresima i simpozijima, sjednicama Koordinacije županijskih savjeta mladih (Godišnja konferencija savjeta mladih Republike Hrvatske, Nacionalna konferencija savjeta mladih u Slavonskom Brodu, Kongres savjeta mladih u Požezi, Varaždinu i Bjelovaru, Simpozij savjeta mladih Republike Hrvatske u Splitu), obukama o savjetima mladih, volonterskim aktivnostima, amaterskim igrama i natjecanjima, tribinama, izletima za mlade, različitim obrazovnim, zdravstvenim, ekološkim, sportskim i humanitarnim akcijama, turističkim manifestacijama i brojnim drugim aktivnostima.

Najviše aktivnih savjeta mladih djelovalo je u Zagrebačkoj, Karlovačkoj i Vukovarsko-srijemskoj županiji, a najmanje u Zadarskoj i Ličko-senjskoj županiji u kojima je aktivno djelovao tek po jedan savjet mladih.

Primjeri dobre prakse

Među aktivnim savjetima mladih mogu se izdvojiti pojedini savjeti kao primjeri uspješnoga rada s vidljivim rezultatima. U nastavku su navedeni samo neki od primjera dobre prakse.

Savjet mladih Grada Slavonskoga Broda održao je sedamnaest sjednica u 2019. godini što je najveći pojedinačni broj održanih sjednica savjeta mladih. U sklopu projekta Grad za mlade izradili su Program za mlade Slavonskoga Broda. Sudjelovali su u organizaciji Nacionalne konferencije savjeta mladih te u brojnim radionicama na teme obrazovanja i mobilnosti, sporta i rekreacije,

zapošljavanja i poduzetništva. Savjet mladih Grada Karlovca izradio je jedinstveni program evaluacije svih gradskih programa za mlade i na temelju te evaluacije izrađen je Gradski program za mlade Grada Karlovca 2020.-2023. u čemu je sudjelovao i Savjet mladih. Članovi savjeta sudjelovali su i u drugim važnim odlukama koje se tiču mladih, od javnih poziva za inicijative mobilnosti do izrade proračuna u dijelu koji se tiče mladih. Tako su sudjelovali u ocjenjivanju projektnih prijedloga udruga pristiglih na natječaje, na završnoj konferenciji projekta *Europe Goes Local*, istraživanjima, radionicama na temu zapošljavanja mladih, u svim etapama projekta Karlovac - grad za mlade i u sedmom ciklusu Dijaloga EU-a s mladima. I u manjim gradovima mogu se naći primjeri dobre prakse kao što je Savjet mladih Grada Pazina koji ističe uključivanje mladih u projekt participativnog budžetiranja (Pazi(n) proračun!), informiranje mladih o europskim politikama za mlade, sudjelovanje na konferencijama, javnim tribinama i projektima (*Europe Goes Local*) te je prvi put organiziran Dan mladih u Istarskoj županiji.

Savjet mladih Osječko-baranjske županije uočio je važnost aktualnih demografskih izazova te je podržavao inicijative pomaganja mladim obiteljima, jačanja pronatalitetne politike, osnaživanja zapošljavanja mladih i educiranja mladih o poduzetništvu. Ističu kako su aktivnosti savjeta doprinijele pripremi dvaju projekata: Školski obrok za sve i Subvencioniranje stambenih kredita. Pojedini su savjeti bili vrlo aktivni u jačanju uloge savjeta mladih kao što je Savjet mladih Primorsko-goranske županije. U namjeri da okupe sve savjete mladih na području Županije, inicirali su osnivanje koordinacije savjeta mladih i izborili se za sredstva za izradu strateškog dokumenta Programa za mlade Primorsko-goranske županije. Savjet mladih Grada Zagreba proveo je anketu o potrebama i interesima mladih u Zagrebu kao temelj za izradu novoga programa za mlade te su prepoznali važnost određenih aktualnih tema, primjerice mogućnost uvođenja elektroničkoga glasovanja. Jedan od njihovih zanimljivijih projekata je dodjela priznanja Mladi gradonačelnik Grada Zagreba 2019. s ciljem promicanja aktivne participacije mladih u društvu.

Među aktivnijim općinskim savjetima ističe se Savjet mladih Općine Gradec u Zagrebačkoj županiji. Uz rad na brojnim projektima iz svoga su proračuna financirali mreže za igralište i kupnju vatrogasne opreme. Uz to su pratili i europske politike za mlade uključivši se u sedmi ciklus Dijaloga EU-a s mladima. Savjet mladih Općine Kostrena potaknuo je uključivanje mladih u rad lokalnoga glasila Naša Kostrena te su sudjelovali u brojnim programskim aktivnostima (projekt Strukturirani dijalog - mladi u dijalogu o politici, volontiranje, organizacija pub-kvizova, ekološke akcije, konferencije, obuke i manifestacije).

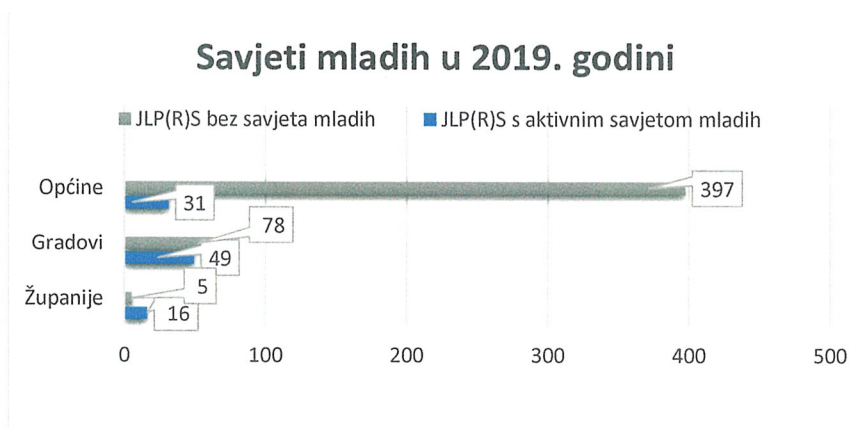
Izdvojene teme

Pojedini aktivni savjeti mladih u 2019. godini nisu se u potpunosti pridržavali djelokruga rada savjeta definiranog Zakonom o savjetima mladih. Kako savjeti mladih nisu udruge civilnoga društva, već savjetodavna tijela pri jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, njihova je uloga isključivo savjetodavna. Unatoč tome mnogi savjeti izvijestili su kako su organizirali različita događanja (npr. Nacionalna konferencija u organizaciji Udruge gradova u RH u Slavonskom Brodu).

Središnji državni ured za demografiju i mlade dao je mogućnost savjetima mladih da se u županijskim obrascima za 2019. godinu izjasne o mogućim poteškoćama u provedbi Zakona o savjetima mladih. Prema tim informacijama zaključuje se kako uglavnom nema nejasnoća u tumačenju Zakona niti su savjeti iskoristili mogućnost iznošenja prijedloga vezano uz najavljene izmjene i dopune Zakona. Tek nekolicina savjeta mladih predlaže određene dopune Zakona u smislu motiviranja mladih za rad u savjetima i proširenja djelokruga njihovog rada.

Zaključno

U odnosu na prethodnu 2018. godinu, kada su u Republici Hrvatskoj aktivno djelovala 92 savjeta mladih, podaci za 2019. godinu ohrabruju jer se povećao broj aktivnih savjeta mladih (četiri aktivna savjeta mladih više). Međutim, u odnosu na ukupno 576 jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, samo 16,6% njih imalo je aktivan savjet mladih. Savjeti mladih u najvećem postotku aktivno djeluju u županijama, a najmanje aktivnih savjeta nalazi se u općinama.

Ti podaci jasno upućuju na to kako velika većina jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave nije prepoznala savjete mladih kao jedan od oblika uključivanja i aktiviranja mladih na svom području ili iz drugih razloga nije mogla osnovati savjet mladih. Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u svojim izvješćima najčešće navode neprikladnu demografsku strukturu ili nezainteresiranost mladih kao prepreku osnivanju i djelovanju savjeta mladih. Kad je riječ o malom broju aktivnih savjeta mladih u općinama, često se ističe kako se mladi nalaze na školovanju u gradovima pa se iz tog razloga sjednice ne mogu održavati ili nema potrebnog kvoruma za rad te osnovani savjet brzo prestaje djelovati.

Središnji državni ured za demografiju i mlade drži kako su izmjene i dopune Zakona o savjetima mladih potrebne i taj zadatak ostaje kao jedan od prioriteta u osmišljavanju budućih politika za mlade. Savjeti za mlade vide se kao jedan od korisnih oblika rada s mladima i za mlade te će se i ubuduće, u okviru postojeće nadležnosti, poticati njihovo osnivanje i aktivan rad.

DRŽAVNA TAJNICA

Željka Josić, dr. med.